המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת הערבית ועולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים

תמוז תשפ"ו
יולי 2026

לכבוד

מנהלי בתי הספר, מדריכים, רכזי מקצוע ומורים לערבית ולעולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים

שלום רב,

חוזר המפמ"ר לערבית ולעולם הערבים והאסלאם –

היערכות לשנה"ל תשפ"ז 1

תוכן העניינים

א. דברי פתיחה 1
ב. דגשי המזכירות הפדגוגית 2-1
ג. דגשי תחום הדעת ערבית לבתי הספר העבריים ועולם הערבים והאסלאם 2
ד. תכנית הלימודים החדשה בערבית לבתי הספר העבריים 5-3
ה. "סמסטר ראשון בתיכון" - עולם הערבים והאסלאם 7-5
ו. פיתוח מקצועי והשתלמויות 7
ז. השיח הדבור בכיתה 8
ח. מאמרי מפמ"ר 9-8
ט. אוצר מילים 9
י. חומרי הוראה ולמידה 10-9
יא. היבחנות בשנה"ל תשפ"ז 13-10
יב. הערכה חלופית 14-13
יג. טיפוח לומד עצמאי ושילוב טכנולוגיות בינה מלאכותית AI 15-14
יד. פעילויות ופרויקטים 16-15
טו. צוות ההדרכה 16

א. דברי פתיחה

השנה החולפת הציבה בפני כולנו אתגרים מורכבים בצל המלחמה ודרשה מצוותי ההוראה חוסן רב והתאמות פדגוגיות משמעותיות. לאורך כל התקופה, צוות הפיקוח וההדרכה ליווה את המורים מקרוב באמצעות מפגשים והשתלמויות, תוך פיתוח חומרי הוראה, למידה והערכה מותאמים לצרכי המורים והתלמידים במציאות המשתנה.

לקראת היציאה לחופשת הקיץ, אנו מפרסמים חוזר זה שמטרתו לסכם את המידע הפדגוגי שהועבר השנה ולהניח את התשתית להיערכות מיטבית לקראת שנת הלימודים תשפ"ז. החוזר מרכז עבורכם את הדגשים המקצועיים בתחומי הדעת "ערבית" ו"עולם הערבים והאסלאם" בשלושה צירים מרכזיים:

- **דרכי הוראה ולמידה:** עדכונים ומתודולוגיות רלוונטיות.
- **תהליכי הערכה:** דגשים על אופן המדידה וההערכה של הישגי התלמידים.
- **היערכות מוקדמת:** מתן כלים לרכזי המקצוע ולמורים לתכנון מוקדם של שנת הלימודים הקרובה.

אנו מאמינים כי הנגשת המידע כעת תאפשר לכם לצאת לחופשת הקיץ בתחושת מוכנות, ותסייע לכולנו לפתוח את שנת הלימודים הבאה בצורה סדורה ומקצועית.

בדומה לשנתיים האחרונות, **גם בתשפ"ז** ייבחנו כלל תלמידי 5 יח"ל בביתה י"ב, בהתאם להיבחנות החדשה. היבחנות זו כוללת בחינה מתוקשבת בערבית דבורה בה ייבחנו התלמידים **על ידי מורה "מדומה", כשהם יושבים מול מחשב,** וזאת באמצעות מערכת I-TEST .
כמו כן, אושרה **תכנית הלימודים החדשה** המותאמת ל cefr ובמסגרתה חיזוק מיומנויות השפה – קריאה, כתיבה האזנה ודיבור. מיומנויות אלה יופיעו בסקר כמפורט בדגשי המזה"פ. בין דגשי התכנית גישה מוכוונת פעולה בה הלומדים נוטלים חלק פעיל בתהליך הלמידה. להרחבה ראו בהמשך החוזר.
אנו מאחלים למורים בשנת הלימודים תשפ"ז הוראה מהנה ופורייה.

ב. דגשי המזכירות הפדגוגית

להלן דגשי המזה"פ בשנת הלימודים **תשפ"ז:**

חוקי מענה ומיקוד בבגרויות תשפ"ז

מיקוד הלמידה מתחשב באתגרים הלימודיים שעמדו בפני התלמידים בשנים האחרונות יחד עם הרצון לשמור על רמת ואיכות תעודת הבגרות.

על פי הנחיית המזכירות הפדגוגית, התלמידים שייבחנו בשנה"ל תשפ"ז במועדי החורף והקיץ ייבחנו על פי חוקי המענה ומיקוד הלמידה כפי שנקבעו בספטמבר 2025 (חוזר מפמ"ר תשפ"ו).

לנבחנים בשנה"ל תשפ"ח והלאה במועדי החורף והקיץ, נושאי הלימוד לבחינה יהיו ללא מיקוד וללא הקלה בחוקי המענה. מצורף מפרט התכנים.

ג. דגשי תחום הדעת ערבית לבתי הספר העבריים ועולם הערבים והאסלאם

הפיקוח על הוראת הערבית ועולם הערבים והאסלאם פועל לעיצוב דמות בוגר המסוגל להתמודד בהצלחה עם אתגרי המציאות הדינמית, תוך שילוב של ידע, מיומנויות וערכים. הבוגר נדרש לשליטה בידע רב-תחומי, ליכולת איתור וניתוח מידע רלוונטי ולפיתוח חשיבה עצמאית, וכל זאת מתוך מטרה להפוך את תהליכי החינוך לרלוונטיים עבור הלומד במאה ה-21. אנו רואים בטיפוח המצוינות קו אסטרטגי מנחה, ומשקיעים ביצירת סביבה לימודית מיטבית המאפשרת את פיתוחה.

מיומנויות שפה ובישורים קוגניטיביים בהוראת השפה הערבית מבוססים על סינרגיה בין ארבע מיומנויות הליבה: קליטה, קריאה והאזנה. הפקה: כתיבה ודיבור, אינטראקציה ותיווך: תרגום וניהול תקשורת בין-אישית.

באמצעות דגשים אלו, אנו מקדמים מיומנויות קוגניטיביות, רגשיות וחברתיות כגון חשיבה ביקורתית ויצירתית, עמידה מול קהל, יכולת הבעה עצמית ולמידה עצמאית[1].

במסגרת החדשנות הפדגוגית וההיערכות לשנה"ל הקרובה, יערכו השתלמויות ותכניות הלימוד אשר יתמקדו בחיבור שבין תוכני הלימוד לבין כלים פדגוגיים דיגיטליים וחדשניים. התפיסה המובילה באגף שפות דוגלת בחיזוק והעמקה של השיח הדבור בכיתה בכל שכבות הגיל, כולל במערך ההיבחנות. הדבר בא לידי ביטוי בהטמעת תכנית לימודים חדשה בבתי הספר העל-יסודיים ובקידום השיח הדבור בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים. בחטיבה העליונה, יישום המעבר לערבית דבורה מתבטא גם בהיבחנות חיצונית מתוקשבת, המהווה יחידת לימוד אחת מתוך חמש יחידות לימוד ערבית.

[1] פורטל מפת המיומנויות-"מצפן ללמידה" (המרחב הפדגוגי של משרד החינוך) https://pop.education.gov.il/perceptions-trends/skills/creative-thinking/

מאמר של לשכת המדען הראשי על יצירתיות בכיתה

https://meyda.education.gov.il/files/LishcatMadaan/SkirotYomiyot/335.pdf

ד. תכנית הלימודים החדשה בערבית לבתי הספר העבריים

במסגרת עדכון תכנית הלימודים בערבית לבתי הספר העבריים, התכנסה ועדת משנה להתאמת התכנית לסטנדרטים בין-לאומיים. בסוף שנת תשפ"ה, הסתיימה כתיבתה של התכנית ותכנית הלימודים אושרה בשנת הלימודים תשפ"ו.

צוות ההדרכה ומורים מובילים נחשפו לתכנית הלימודים החדשה ויסייעו בהטמעתה. הטמעת התכנית לכלל ציבור המורים לערבית בבתי הספר העבריים החלה בשנת הלימודים תשפ"ו ותימשך גם בשנת הלימודים תשפ"ז.

תכנית הלימודים **בערבית לבתי הספר העבריים** מותאמת למסגרת ההתייחסות האירופית המשותפת לשפות: למידה, הוראה, הערכה (מהא"ם), המוכרת בעולם בכינויה CEFR (Common European Framework of Reference for Language) וכוללת שילוב כל מיומנויות השפה: האזנה, דיבור, קריאה וכתיבה.

ההתאמה של תכנית הלימודים בערבית ל-CEFR מתבצעת באופן "רוחבי" בכל תחומי הידע של הוראת השפות במשרד החינוך, ומטרתה להאחיד את המונחים המקצועיים שנמצאים בשימוש ולפרט את היעדים הלימודיים ואת הדרכים להגיע אליהם.

במהלך עדכון התכנית ביצעה ועדת המשנה בדיקה מפורטת ומעמיקה של החומרים הקיימים ושל דרכי הוראתם בפועל, ועידכנה אותם לפי הסטנדרטים הנהוגים בעולם. הוועדה ניסחה את התכנית המעודכנת באופן שייקל על המורים בתכנון השיעורים, וצירפה דוגמות רבות והצעות מגוונות לפעילויות ולדרכי מדידה.

מסגרת ה-CEFR מעניקה כלים שימושיים לאנשי המקצוע בתחום הוראת השפה הערבית בבתי הספר העבריים ומייצרת בסיס משותף וקווים מנחים לתהליכי ההוראה והלמידה. מסגרת זו עוסקת אפוא בהיבט התקשורתי של ידיעת שפות זרות ושואפת להציג בצורה מובחנת את רמות השליטה בשפה באופן שיאפשר להשוות ביניהן.

המסגרת מצביעה על היכולות שלומדי השפה נדרשים לרכוש כדי שהשפה תשמש להם לתקשורת כתובה ודבורה וכן מפרטת את המיומנויות והידע שעליהם לפתח כדי לפעול באפקטיביות, לרבות הבנת ההקשר התרבותי של השפה. מסגרת זו אף מגדירה דרגות המאפשרות למדוד את ההתקדמות של הלומדים בכל שלב בלמידה ובטווח הארוך.

הגישה המיושמת במסגרת ה-CEFR היא גישה "מכוונת פעולה", אשר מחשיבה את משתמשי השפה ולומדיה כפרטים בחברה שעליהם לבצע משימות בנסיבות שונות בסביבתם ובתחום פעולתם תוך שימוש בשפה האנושית.

כשירות הלשון התקשורתית של המשתמשים בשפה או הלומדים אותה מופעלת כאשר מתבצעת פעילות אחת לפחות מתוך מגוון פעילויות השפה: קליטה, הפקה, אינטראקציה או תיווך. כל סוגי הפעילויות הללו מתאימים לשיח הכתוב ולשיח הדבור.

מסגרת הסטנדרטים עוסקת גם ביצירת רצפים בתהליכי ההוראה והלמידה בממשקים בין בתי הספר היסודיים, חט"ב וחט"ע באשר להנחת יסודות השפה ולרכישת הידע המוקדם בה באופן שישרת אותם בשנים הבאות.

התכנית החדשה שמפורסמת בפורטל אתר המפמ"ר מותאמת לסטנדרטים של ה-CEFR תוך עמידה על קישורם להוראה המקומית של השפה הערבית הנלמדת כשפה זרה בישראל בבתי הספר העבריים.

הדגשים העיקריים בהטמעת תכנית הלימודים החדשה:

1. **התאמה לרמות שונות:** התכנים בספרי הלימוד יתאימו לרמות השונות שמוגדרות ב-CEFR. לפיכך, הם יספקו אתגרים מתאימים והמשימות בהם יהיו מדורגות ומגוונות ויכללו את כל מיומנויות השפה.
2. **פיתוח כישורים משולבים:** התכנית מתמקדת בפיתוח מגוון של כישורים, לרבות קריאה, כתיבה, האזנה, דיבור, הבנה והיכרות תרבותית, על פי רמות ה- CEFR.
3. **שילוב חומר פדגוגי מגוון:** בשיעורים ישולב חומר פדגוגי מגוון ומעניין שביכולתו לשדרג את חוויית הלמידה של התלמידים. חומר זה יכלול משימות מגוונות, טקסטים אותנטיים דבורים וכתובים, שיחות, האזנה לקטעי שמע (טקסטים מושמעים כתובים או דבורים), משימות חקר ולמידה עצמאית, שימת דגש מרכזי על רכישת אוצר מילים ועל פיתוח מיומנויות תקשורתיות בכתב ובעל פה, שילוב פדגוגיה חדשנית (אתר מלווה ספר) ומילון בסוף הספר.
4. **מעקב והערכת התקדמות :** מעקב והערכת התקדמות באופן דיפרנציאלי של כל תלמיד, מתן משימות הערכה (מעצבת, מסכמת, הערכה עצמית, הערכת עמיתים או הערכת מורה) כדי לקדם למידה ורכישת שפה בתוצאות הניתנות למדידה על פי רמות ה CEFR.

להרחבת מידע על המסמך הכולל והרחב של CEFR: הגרסה באנגלית ובעברית.

תכנית הלימודים החדשה בערבית לבתי הספר העל יסודיים לביתות י'-י"ב מבוססת על הוראת השפה הדבורה בשילוב מיומנויות הקריאה, הכתיבה, ההאזנה והדיבור. התכנית מתמקדת בשיח בערבית דבורה סביב נושאים רלוונטיים הקשורים לעולמם של הלומדים.
מתוך הכרה בחשיבות פיתוח המיומנויות התקשורתיות של הלומדים ומתוך שאיפה כי ידיעת השפה הערבית הדבורה תאפשר למידה רחבה ומעמיקה יותר של השפה הערבית על כלל שימושיה,

תכלול שיח יומיומי רלוונטי, קירוב לבבות והבנה טובה יותר של דוברי הערבית, נכתבה יחידה שכוללת נושאים שונים להוראת ערבית דבורה בחטיבה העליונה בבתי הספר העבריים (ביתות י'-י''ב). בשנת הלימודים תשפ"ג, כאמור, נערך פיילוט בעשרה בתי ספר שנבחנו במתכונת מתוקשבת בערבית דבורה בחטיבה העליונה. ובתשפ"ד נבחנו כלל התלמידים בשפה הדבורה במסגרת היבחנות פנימית.

לרשות המורים פותחו יחידות הוראה, המשמשות בסיס להוראה בכיתה, ומאגר שאלות מומלצות ודוגמאות לתרגול בכיתה. אנו ממליצים להשתמש במאגר זה בהוראת כל שכבות הגיל.

תכנית הלימודים בערבית הדבורה לחטיבה העליונה מפורסמת באתר המפמ"ר לערבית ועולם הערבים והאסלאם.

כמו כן, הוקמה ועדה ייעודית השוקדת בימים אלה על פיתוח **מאגר מילים** מקיף בערבית, המונגש כמילון שמותאם פדגוגית לשכבות הגיל השונות. המאגר, המבוסס על המאגר הקיים ומורחב במילים הרלבנטיות ללומד מתחומי חייו, מציג טבלה מפורטת ובה מופיעה **המילה** (בשמות, כולל צורת הרבים, בחלק מהפעלים כולל צורת ההווה-עתיד – المضارع), סיווגה לפי **חלקי הדיבר**, מקבילתה **בערבית הדבורה**, **תרגומה** ו**"הרחבות"** – טור שבו מופיעות מילים נרדפות וביטויים שגורים הכוללים את המילה המוצגת. בנוסף, המאגר כולל רשימות מילים נושאיות המחולקות לפי רמת הלומדים, כגון ימי השבוע, מדינות וערי בירה, מילות יחס ועוד.

צוות הפיקוח וההדרכה מאחל למורים המשך הצלחה בהטמעת תכנית הלימודים בערבית דבורה לבתי הספר העל יסודיים.

ה. "סמסטר ראשון כבר בתיכון" – עולם הערבים והאסלאם

בשנת תשפ"ו פתחנו תכנית בה התאפשר לכל תלמיד ותלמידה הלומדים עולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים ללמוד קורס אקדמי, משולב דיגיטל, שמהווה חלק מתכנית הלימודים הנלמדת לבגרות. הקורס נלמד בבית הספר במסגרת הכיתתית, בהוראה, ליווי ותמיכה של המורים. הבחינה מתקיימת במוסד האקדמי ומהווה חלופה חלקית של הבגרות במקצוע הנבחר בתוספת בונוס שיינתן על הציון האקדמי. תכנית זו יוצרת גשר לאקדמיה תוך נתינת הזדמנות שווה לכלל התלמידים. התכנית מאפשרת לתלמידים לרכוש כלים ללמידה עצמאית ולמיומנויות המאה ה-21 יחד עם צבירת נקודות זכות לאקדמיה. במקביל, התכנית מזמנת למורים אפשרויות לרכישת ידע עדכני ורלוונטי בתחום הדעת, ולהרחבת ארגז הכלים הפדגוגי והטכנולוגי. המורים הלוקחים חלק בתכנית משתתפים בפיתוח מקצועי. תכנית "סמסטר ראשון בתיכון" תמשיך גם בשנת הלימודים תשפ"ז.

מטרתה של התכנית "סמסטר ראשון בתיכון" היא לפתח כישורי למידה אקדמיים, לבסס את תחושת המסוגלות העצמית בהקשר האקדמי ולאפשר צבירת נקודות זכות אקדמיות במהלך הלימודים בתיכון.

התכנית החדשה היא נדבך נוסף בתפיסת תחום הדעת 'עולם הערבים והאסלאם' בכלל ובחטיבה העליונה בפרט. תכנית הלימודים **בעולם הערבים והאסלאם** לחינוך העל־יסודי היא תכנית בחירה לחטיבה העליונה בבתי הספר העבריים במדינת ישראל. התכנית מיועדת לתלמידי החטיבה העליונה המעוניינים להכיר את המזרח התיכון והמרחב הסובב את מדינת ישראל, במטרה להבין את המציאות הפוליטית, החברתית והתרבותית שבה אנו חיים. התכנית פותחת בפני הלומדים צוהר לעולם עשיר ודינמי, ומעניקה להם כלים להבנת המרחב התרבותי והחברתי ולהכרת תופעות ותהליכים המשפיעים על המציאות הפוליטית במזרח התיכון.

תכנית **סמסטר ראשון בתיכון** מאפשרת ללמד את הקורס האקדמי 'תולדות הערבים והאסלאם - משבטים לאימפריות' של אוניברסיטת תל אביב בשיעורי עולם הערבים והאסלאם בביתה על־ידי המורה לתחום זה ועל־פי מערכת השעות הבית ספרית. הציון בקורס האקדמי יהיה רכיב בציון הבגרות במקצוע, ואם המדובר בציון 60 ומעלה, הוא גם מקנה לתלמידים 2 נקודות זכות אקדמיות (נק"ז). הביתות בתכנית הן הביתות האורגניות והן תילמדנה במהלך שיעורי עולם הערבים והאסלאם את הקורס האקדמי 'תולדות הערבים והאסלאם - משבטים לאימפריות' של אוניברסיטת תל אביב. לימודי הקורס ישתלבו בשעות המובנות במערכת.

לימודי הקורס ישתלבו בשעות עולם הערבים והאסלאם במערכת בית הספר, וימירו בכך את **לימודי היחידה הראשונה** הכוללת שלושה פרקים: מחמד וראשית האסלאם, התפתחות דת האסלאם ועידן הח'ליפות/עידן האימפריות. הוראת תכני הקורס האקדמי תחל בסמסטר הראשון של כיתה י' ותסתיים בתום שנת הלימודים של כיתה י'. ההיבחנות על הקורס תתקיים במחצית הראשונה של כיתה יא'.

בסוף כיתה יא' יגשו התלמידים לבחינת הבגרות המקוצרת (היחידה השנייה החיצונית) שתכלול את פרקי **היחידה השנייה**- מדינות האזור- הכוללת שלושה פרקים על מדינות באזור המזרח התיכון (מצרים, איראן ותורכיה) מהם נושאי חובה ומהם נושאים להעשרה (ללא חובת היבחנות), וכן פרק רביעי שבו נלמדים מושגים מרכזיים מבין המדינות הבאות: סוריה ולבנון, או: ירדן, ערב הסעודית ומדינות המפרץ.

הוראת תוכני הקורס האקדמי תחל בספטמבר תחילת הסמסטר הראשון של כיתה י'.

התכנית ה"רגילה"	סמסטר ראשון בתיכון
60 % ציון פנימי, בית־ספרי: 019383 **יחידה (20%) בתחום עבודת חקר** המבטאת את ידיעותיהם בתחום האסלאם והמזה"ת והכוללת מקורות מחקר אקדמיים בתחום הדעת. **היבחנות פנימית באישור מפמ"ר, שתי יחידות (40%)** – ביתות ומיעוטים וסוגיות נבחרות מעולם האסלאם **40 % ציון חיצוני (+ ציון "מגן" בית ספרי) 019281** הנושאים עליהם נבחנים בבגרות: מחמד וראשית האסלאם, התפתחות דת האסלאם ועידן הח'ליפות/ עידן האימפריות. מדינות באזור המזרח התיכון (מצרים, איראן ותורכיה) וכן מושגים מרכזיים מבין המדינות הבאות: סוריה ולבנון או: ירדן, ערב הסעודית ומדינות המפרץ.	**60 % ציון פנימי, בית־ספרי: 019383** **יחידה (20%) בתחום עבודת חקר** המבטאת את ידיעותיהם בתחום האסלאם והמזה"ת והכוללת מקורות מחקר אקדמיים בתחום הדעת. **היבחנות פנימית באישור מפמ"ר, שתי יחידות (40%)** – ביתות ומיעוטים וסוגיות נבחרות מעולם האסלאם **20% הקורס האקדמי 019251** מחמד וראשית האסלאם, התפתחות דת האסלאם ועידן הח'ליפות/ עידן האימפריות. **20% בחינת בגרות "מקוצרת" 019261** **ציון חיצוני (+ ציון "מגן" בית ספרי)** הנושאים עליהם נבחנים בבגרות: מדינות באזור המזרח התיכון (מצרים, איראן ותורכיה) וכן מושגים מרכזיים מבין המדינות הבאות: סוריה ולבנון או: ירדן, ערב הסעודית ומדינות המפרץ.

ו. פיתוח מקצועי והשתלמויות

בשנת הלימודים תשפ''ו קיימנו השתלמויות בתחום הדעת ערבית ועולם הערבים והאסלאם לבתי הספר העבריים. ההשתלמויות עסקו בהיבטים שונים של ה-cefr ותכנית הלימודים החדשה, הבינה המלאכותית, הלמידה הרגשית-חברתית (sel) והתקשוב, חשיבה יצירתית, שילוב מיומנות הערבית הדבורה חלק א' וחלק ב', השתלמויות במסגרת "סמסטר ראשון בתיכון" וכן השתלמויות מחוזיות. כלל ההיבטים הללו נלמדו ונסקרו תוך זיקה להוראת הערבית ועולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים, לרבות מתן דוגמות למימושם בשכבות הגיל השונות בתחום הדעת.

בנוסף, קיימנו מפגשים שבועיים עם המורים הן ברמה הארצית והן ברמה המחוזית והפעלנו "דלת פתוחה" המלווה את המורים בתהליכי ההוראה והלמידה.

מידע מפורט על ההשתלמויות אשר תתקיימנה בשנת הלימודים תשפ''ז יישלח בהמשך. ההשתלמויות בתשפ"ז יחוברו בהתאם לתו תקן פדגוגי לפיתוח מקצועי.

ז. השיח הדבור בכיתה - דגשי המקצוע

כחלק מתכנית הלימודים, אנו שמים דגש מרכזי על שילוב הערבית הדבורה וניהול שיח פעיל בשפה זו בכל שכבות הגיל. היעד הפדגוגי שלנו הוא להבטיח שבכל שיעור תתקיים אינטראקציה בערבית שעקרונותיה המרכזיים הם:

שיח רציף ופעיל: השיחה בערבית צריכה להתקיים במגוון ערוצים – הן בין המורה לתלמידים והן בין התלמידים לבין עצמם. אנו קוראים למורים להקפיד על דיבור בערבית, וליזום באופן אקטיבי הזדמנויות לשיח מגוון, בתוך הכיתה ומחוצה לה, בהלימה לנושאי הלימוד המותאמים לכל שכבת גיל.

רצף לימודי רב-שנתי: פיתוח מיומנות השיח מהווה ציר אורך במערכת החינוך. הוראת הערבית הדבורה נלמדת ברצף החל מבית הספר היסודי, דרך חטיבת הביניים ועד לחטיבה העליונה, ומשתלבת כחלק בלתי נפרד ממערך בחינות הבגרות. במסגרת מעטפת כלים ועזרים למורה כדי לתמוך ביישום ההנחיות, העמדנו לרשותכם באתר המפמ"ר מגוון כלים יישומיים:

אוגדן ייעודי לשיח דבור: כלי עבודה מרכזי מומלץ המיועד לשימוש שוטף של מורים ותלמידים.

מאגר חומרים ויחידות הוראה: אוסף של דוגמאות מומלצות ומערכי שיעור, שנועדו לסייע למורים בתכנון ההוראה ולהעשיר את הטמעת הערבית הדבורה בכל שכבות הגיל.

כחלק מיישום תפיסה זו הלכה למעשה וברוח החדשנות הפדגוגית המשלבת כלי בינה מלאכותית אנו גאים להציג נדבך מרכזי נוסף **קורס "ערבית דבורה" חדשני בחטיבה העליונה**:

במסגרת קידום מיומנויות השפה הערבית הדבורה בקרב תלמידי החטיבה העליונה בבתי הספר העבריים, פותח קורס ייחודי ללימוד "ערבית דבורה" המשלב חדשנות טכנולוגית. הקורס מתמקד בהקניית שפה רלוונטית בסיטואציות יומיומיות, וכולל יחידות לימוד חווייתיות. תהליך הפיתוח שם דגש על שילוב של כלי למידה טכנולוגיים ודיגיטליים חדשניים ובינה מלאכותית ככלים פדגוגיים מעצימים, המנגישים את השפה הערבית הדבורה בצורה רלוונטית, עדכנית ועכשווית לתלמידים.

ח. מאמרי מפמ"ר תשפ"ז

המאמרים האקטואליים שנבחרו לשנת תשפ"ז הם:

1. شبكات التواصل الاجتماعيّ - להוראה, למידה והיבחנות בבחינות הבגרות.
2. اللّغة العربيّة - להוראה ותרגול בכיתה.

מאמרים אלה עודכנו לקראת שנת תשפ"ז ויפורסמו באתר המפמ"ר בגרסתם המעודכנת.

יש ללמד את המאמרים מבחינה תכנית וכן לאתר בתוכם תופעות מתחום המורפולוגיה ומתחום התחביר ולנהל דיון ערכי סביב המסרים והערכים הנשקפים מהם. כמו כן, יש לחזק את נושא הכתיבה

באמצעות מענה על שאלות ספציפיות ועל שאלות כלליות, כמו גם לעסוק בשאלות נקיטת עמדה כלפי סוגיה המופיעה במאמר.

ט. אוצר מילים

אוצר המילים מהווה את אבן היסוד בכל תהליך של רכישת שפה. לכן, אנו רואים חשיבות עליונה בהקניית מאגר מילים עשיר ורלוונטי לתלמידים בכל שכבות הגיל. המטרה היא להעניק ללומדים תשתית שפתית איתנה ויריעה רחבה ככל האפשר, שתאפשר להם להתמודד בביטחון עם מגוון רחב של הקשרי שיח.

דגשים פדגוגיים להוראה ולהערכה:

למידה מתוך הקשר (קונטקסט): אנו ממליצים ללמד את מאגרי המילים בחלק טבעי מהקשרים טקסטואליים ותקשורתיים (בתוך משפטים, שיחות וטקסטים), ולהימנע מלימוד טכני של רשימות מילים ללא הקשר.

העשרה מתמדת: יש לזכור כי מאגר המילים הבסיסי משמש בסיס להבנת טקסטים. מן הראוי להעשיר ולהרחיב את אוצר המילים של התלמידים באופן תדיר באמצעות חשיפה לטקסטים אקטואליים וליצירות ספרותיות.

תשתית להערכה: מאגר המילים הנלמד צריך להוות את התשתית המרכזית לכל תהליכי המדידה וההערכה – לרבות מבחנים, עבודות והערכה חלופית – בכל שכבות הגיל.

לשם כך, הוקמה וועדת ייעודית של אוצר מילים השוקדת בימים אלה על פיתוח מאגר מילים מקיף בערבית, המונגש כמילון שמותאם פדגוגית לשכבות הגיל השונות. המאגר, המבוסס על המאגר הקיים ומורחב במילים הרלבנטיות ללומד מתחומי חייו, מציג טבלה מפורטת ובה מופיעה **המילה** (בשמות, כולל צורת הרבים, בחלק מהפעלים כולל צורת ההווה-עתיד – المضارع), סיווגה לפי **חלקי הדיבר**, מקבילתה **בערבית הדבורה**, **תרגומה** ו**"הרחבות"** – טור שבו מופיעות מילים נרדפות וביטויים שגורים הכוללים את המילה המוצגת. כמו כן, המאגר כולל רשימות מילים נושאיות המחולקות לפי רמת הלומדים, כגון ימי השבוע, מדינות וערי בירה, מילות יחס ועוד.

י. חומרי למידה והוראה

צוות הפיקוח וההדרכה בערבית ובעולם הערבים והאסלאם מפתח כל העת **חומרי למידה** וחומרי עזר העשויים לסייע למורים בתהליך ההוראה, הלמידה וההערכה. החומרים נשלחים אל המורים

במייל ומפורסמים בפורטל עובדי ההוראה ובדף הפייסבוק הרשמי של המורים לערבית ולעולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים.

יא. היבחנות בשנה"ל תשפ"ז

כידוע, בשנים האחרונות הובלנו תכנית חדשה בערבית הדבורה. תכנית זו מעדכנת את **מבנה ההיבחנות לבגרות בהיקף 5 יח"ל** בתחום הדעת.

מבנה ההיבחנות החדש כולל היבחנות בשלושה שאלונים חדשים המחליפים את הקיימים (018381+ 018283 / 018282).

החל ממועד קיץ תשפ"ד 2024, כלל הנבחנים בערבית לבתי הספר העבריים נבחנו ע"פ מבנה ההיבחנות החדש ברמת 5 יח"ל.

להלן פירוט שלושת השאלונים החדשים:

1. **שאלון 018371** - משקלו 50% מהציון הסופי - בחינה בכתב הדומה לבחינה בשאלון 018381 (שאלון 018381 בוטל החל משנת תשפ"ה), אך מצומצמת בהיקפה.

   משך הזמן של הבחינה בשאלון 018371 הוא **שעתיים ושלושת רבעי השעה.**

   שאלון זה יכלול: טקסט אקטואלי מודרני אחד (הטקסט הקלאסי יבוטל בבחינה בכתב ויועבר להערכה החלופית), הבנת הנקרא [מענה על שש שאלות מתוך שבע +שאלת חובה], ידיעת הפועל (ניתוח של ארבע צורות מבין חמש), תחביר (מענה על שלושה סעיפים מתוך שישה בחלק זה), לשון העיתונות - **לשון אמצעי התקשורת** (שלוש משימות מתוך חמש) והבעה בכתב (שאלה אחת מתוך ארבע).

   נושאי התחביר שיילמדו בכיתה יסייעו לתלמידים להבין טקסטים מסוגות שונות. הוראת התחביר תתבסס על ידיעה פסיבית (זיהוי בטקסטים או במשפטים, הבנה ותרגום), זולת נושאים מסוימים שיוגדרו לידיעה אקטיבית ויפורטו **במפרט התכנים מתוך תכנית הלימודים המעודכנת.**

2. **שאלון 018387** - משקלו 20% מהציון הסופי -בחינה בעל פה בערבית דבורה.

   הוראת הערבית הדבורה מהווה חלק ממיומנויות השפה הנרכשות בתהליך למידה. זהו תהליך שבמהלכו התלמידים מתרגלים נושאים שונים במהלך הלמידה. בתיאום עם אגף הבחינות, ההיבחנות בערבית דבורה תתבצע **בכיתה יב.**

במסגרת הבחינה ייבחנו התלמידים **על ידי מורה "מדומה", כשהם יושבים מול מחשב,** וזאת באמצעות מערכת I-TEST בחינה מתוקשבת ("אוווטר"). התלמידים יקליטו את תשובותיהם בערבית.

לשם ביצוע הבחינה יוקצה חצי שעה לכל תלמיד. מבנה הבחינה הדבורה יכלול את הפרקים הבאים:

א. **פתיח היכרות אישית**; אני (על עצמי), הבית וחדריו, בית-הספר, משפחה, תחביבים, תוכניות לעתיד ועוד. על פי החלטת ועדת המקצוע, בשנה"ל תשפ"ז חלק זה יהווה **30%** מציון הבחינה. בפרק זה שני חלקים: **א**. היכרות כללית תכלול מענה על שאלת חובה (20%) (במקום 10% מציון הבחינה). הכוללת את נושאי ההיכרות: אני (על עצמי), הבית וחדריו, בית-הספר, משפחה, תחביבים ותוכניות לעתיד. **ב**. בחלק זה יש לבחור שאלה אחת מבין שתיים (10%) בנושאים: הבית וחדריו, בית-הספר, המשפחה.

ב. **נושא ספרותי**; פרויקט הכולל תיאור יצירה ספרותית שנלמדה על פי תכנית הלימודים. השאלות תעסוקנה בהיבטים שונים של היצירה, וביניהם תוכן, מסרים, דמויות, ערכים ועוד. (30% מציון הבחינה)

ג. **נושא אקטואלי**; תיאור הנושא האקטואלי, המסר והערכים הכלולים בו.
(30% מציון הבחינה)

על פי החלטת ועדת המקצוע, בשנה"ל תשפ"ז תתאפשר בחירה בין חלק ב (נושא ספרותי) לבין חלק ג (נושא אקטואלי), והחלק הנבחר יהווה **30%** מציון הבחינה.

ד. שיח על **שני נושאים** מתוך רשימת הנושאים שנקבעה בערבית דבורה (30% מציון הבחינה – כל נושא 15%).

על פי החלטת ועדת המקצוע, בשנה"ל תשפ"ז חלק זה יהווה **40%** מציון הבחינה (כל שאלה -20%).

בפרק זה שני חלקים. חלק א' –שאלת חובה, חלק ב' – שאלת בחירה אחת מבין שתי שאלות בשני נושאים מתוך רשימת הנושאים המוצעים (2-4)

רשימת הנושאים להיבחנות **בתשפ"ו –תשפ"ז**:

1. מסעדה - מאכלים, משקאות ומתכונים-**נושא חובה- שאלה אחת חובה**
2. פרטי לבוש וצבעים
3. קניות (בשוק/בחנויות/באינטרנט)
4. סיורים וטיולים (טיול שהשתתפתי בו או טיול מתוכנן לעתיד). בשל בקשת מורים והחלטת ועדת מקצוע נושא "טיולים וסיורים" יילמד במקום נושא "אצל הרופא".

בנוסף לשאלת החובה בנושא החובה (נושא מס' 1).

בחלק זה של הבחינה התלמיד יבחר שאלה <u>אחת</u> מבין שני נושאים (פרטי לבוש וצבעים, קניות בשוק/בחנויות/ באינטרנט, סיורים וטיולים).

בחוברת יחידות ההוראה מצורפים נושאים מגוונים אשר ניתן להרחיב את הלמידה באמצעותם

(לא להיבחנות באופן ישיר) על פי בחירת המורה המלמד: סדרות וסרטים (טלוויזיה), אצל הרופא, מושגי זמן וסדר יום, מזג אוויר, מקומות בילוי, רשתות חברתיות ואתרי חדשות.

הערה: מומלץ ללמד את נושאי יחידות הערבית הדבורה באמצעות שאלות כלליות כדוגמת "מאגר הערבית הדבורה". מכלול התרגילים והשאלות המופיעים ביחידות ההוראה / מאגר השאלות הוא **בגדר המלצה**. יש ללמד אוצר מילים ותרגילים נבחרים בכל נושא כך שהתלמיד יוכל לפתח שיחה סביב כלל הנושאים.

3. **שאלון 018283** - משקלו 30% מהציון הסופי - הערכה חלופית. במסגרת הערכה חלופית נדרשים התלמידים להגיש תוצרים בכתב פרי מחקר בתחום הערבית.

שאלון ההערכה החלופית (מספר 018283) יכלול פרויקטים כתובים שיתבצעו לאורך שנות הלימודים בחטיבה העליונה במבנה שיושם עד כה.

מגוון החלופות בהערכה בערבית לבתי הספר העבריים נתון לבחירת המורים והרכזים בבתי הספר בהלימה להרכב הכיתה ואופי התלמידים.

להלן מגוון אפשרויות הבחירה:

1. פרויקט בתחום **האקטואליה.**
2. פרויקט בתחום **העיתונות**.
3. פרויקט בתחום ה**ספרות.**
4. פרויקט בתחום ה**דקדוק.**
5. סקירת **העיתונות** הערבית בישראל**.**
6. **האזנה, תמלול ותרגום** של סרטון/פרסומת/ידיעה.
7. כל חלופה/הצעה שביה"ס מרכיב בהתאם לנושאים ולדגשים שהוא מבקש להנחיל ולפתח בקרב תלמידיו, באישור צוות הפיקוח וההדרכה.

מידע מפורט ניתן למצוא במסמך חלופות בהערכה בתוך אתר המפמ"ר.

דרכי ההערכה כפי שפורטו לעיל בחט"ע (50% היבחנות כתובה, 20% ערבית דבורה, 30% הערכה חלופית) מומלצות גם בהוראת הערבית בבתי הספר היסודיים ובחט"ב.

תלמידים אקסטרנים ונבחני משנה בערבית לבתי הספר העבריים ייבחנו החל משנת הלימודים תשפ"ה וגם בתשפ"ז במבנה ההיבחנות הבא:

018371 (50% בחינה בכתב חיצונית) + 018282 (30% בחינה בכתב חיצונית הממירה הערכה חלופית) + 018387 (בחינה בע"פ בערבית דבורה I-TEST ע"פ המבנה שפורט לעי"ל לכלל תלמידי ערבית).

התלמידים האקסטרנים ונבחני המשנה בערבית לבתי הספר העבריים ייבחנו ביום מועד בחינות הבגרות החיצוניות בכתב שיערכו במועד הקיץ בלבד, המפורסם על ידי אגף הבחינות, בכל השאלונים הנ"ל, כולל בבחינה בע"פ בערבית הדבורה I-TEST.

על פי החלטת אגף הבחינות, התלמידים האקסטרנים ונבחני המשנה יוכלו להיבחן בבחינה הדבורה I-TEST באחד ממועדי הערבית הדבורה המפורסמים על ידי אגף הבחינות **במקום** ביום מועד בחינות הבגרות החיצוניות.

לידיעה, **החל מקיץ תשפ"ה שאלון 018381 בוטל.**

אנא היערכות האקסטרנים ונבחני המשנה למבנה היבחנות זה.

בתחום עולם הערבים והאסלאם מתקיימת בחינת בגרות בהיקף 40% בשאלון 019281 וכן הערכה פנימית בהיקף 60% בשאלון 019383 הכוללת עבודת חקר והיבחנות פנימית. בנוסף, ראו הרחבה על מסלול סמסטר ראשון בתיכון בתחום עולם הערבים והאסלאם.

⬆

יב. הערכה חלופית

בספרות המחקרית, **הערכה חלופית (Alternative Assessment)** אינה נתפסת רק כטכניקת חלופה למבחנים המסורתיים, אלא כשינוי פרדיגמה עמוק המעביר את מרכז הכובד מ"הערכה של הלמידה" (Assessment of Learning) ל"הערכה לשם למידה" (Assessment for Learning).

בעוד שההערכה המסורתית נוטה למדוד שינון ואחזור ידע בנקודת זמן ספציפית, ההערכה החלופית נועדה להעריך **"ביצועי הבנה" – (Performances of Understanding)** כלומר, את יכולתו של הלומד ליישם את הידע שרכש בהקשרים אותנטיים ורלוונטיים לעולם האמיתי. מחקרים בתחום מדעי הלמידה (בגון מחקריה של פרופ' מנוחה בירנבוים[2]) מראים כי שילוב תהליכי הערכה חלופית – כגון תלקיטים (פורטפוליו), למידה מבוססת פרויקטים, מטלות ביצוע ותהליכי רפלקציה, מפתח בקרב הלומדים מיומנויות חשיבה מסדר גבוה, גמישות מחשבתית, הכוונה עצמית בלמידה ויכולות עבודה בצוות. יתרה מכך, כאשר התלמיד שותף לתהליך ההערכה (באמצעות הערכת עמיתים והערכה עצמית מבוססת מחוונים), ההערכה הופכת לכלי מעצב ומצמיח, המטפח אצל הלומד תחושת מסוגלות, אוטונומיה ומוטיבציה פנימית עמוקה.

תהליך ההערכה החלופית, הנמשך לאורך שנות לימודי תחום הדעת, כולל את הפרויקטים שהתלמידים נדרשים לבצע בסיוע, בהנחיה ובליווי של המורה. לנוחיותכם, ריכזנו פירוט

הערכות חלופיות בפורטל.

---

[2] מאמרים על הערכה חלופית וחשיבותה: פרופ' מנוחה בירנבוים, הערכה לשם למידה .

פרופ' מנוחה בירנבוים, אבני ראשה.

בערבית היקף ההערכה החלופית הוא 30%, והוא כולל ביצוע פרויקטים (בהיקף של עד 10% כל אחד).

בעולם הערבים והאסלאם היקף ההערכה החלופית הוא 60%, והוא כולל עבודת חקר ובחינה בית ספרית. ערכנו עבור המורים סביבת למידה המרכזת את החלופות בהערכה.

יג. טיפוח לומד עצמאי ושילוב טכנולוגיות בינה מלאכותית[3] (AI)

בתחומי הדעת ערבית ועולם הערבים והאסלאם, אנו שואפים לטפח לומד עצמאי ובעל מוכוונות עצמית – תלמיד הלוקח אחריות על תהליך למידתו, מודע ליכולותיו, ופועל באוטונומיה לפתח את עצמו. הצלחת תהליך זה נשענת במידה רבה על תפקיד המורה, אשר עובר ממעמד של מעביר-ידע למנחה המקנה כלים, מלווה את הלמידה ומעניק תמיכה מתמדת. כדי לבסס תהליך זה, מומלץ לנקוט בגישות הפדגוגיות הבאות:

בניית מסוגלות ורלוונטיות: סיוע לתלמיד בזיהוי חוזקותיו, הגדרת יעדים ברורים, ויצירת עניין ומוטיבציה באמצעות שאלות עמ"ר (ערכים, מעורבות, רלוונטיות), משחוק, חקירה, וכלים יצירתיים כמו יצירת סרטונים או פודקאסטים.

אוטונומיה והקניית מיומנויות: מתן אפשרות בחירה בין משימות ותוצרים, תוך הקניית מיומנויות למידה (ה"איך" ללמוד). לדוגמה: יכולת איתור וסינון מידע ברשת במסגרת למידת חקר, כתיבת פסקת טיעון, והפקת תוצר עצמאי.

למידה שיתופית ומשוב מקדם: עידוד חקר קבוצתי ולמידת עמיתים, לצד הקדשת מקום מרכזי לשיח מצמיח ומכיל. על המורה להבהיר את המשימות מראש ולשקף את דרכי הגשמתן, תוך מתן משוב ענייני לאורך התהליך כולו.

הבינה המלאכותית כזרז ללמידה עצמאית ופרסונלית: כלי חדשני ופורץ דרך העומד לרשותנו להגשמת מטרות אלו הוא הבינה המלאכותית (AI). הטמעת AI בהוראת השפה ותרבותה פותחת אפשרויות מגוונות להעצמת הלמידה, להתאמה אישית של תכנים, ולהעמקת החיבור של התלמיד לשפה. שילוב טכנולוגיות אלו מסייע למורה-המנחה במספר אפיקים מרכזיים:

תכנון וגיוון מערכי שיעור: יצירת רעיונות חדשניים לפעילויות, ניסוח שאלות חקר והפקת חומרי למידה מותאמים אישית (המסייעים ביצירת אותה רלוונטיות ועניין הנדרשים מהלומד).

[3] **הנחיות שימוש בכלי בינה מלאכותית במערכת החינוך (מנהל חדשנות וטכנולוגיה)**. לצפייה במסמך המדיניות המלא של משרד החינוך(PDF)

דיפרנציאליות (התאמה לרמות שונות): שימוש בפלטפורמות AI למעקב אחר ההתקדמות האישית של כל תלמיד והצעת משימות מותאמות ליכולותיו, דבר הבונה את תחושת המסוגלות שלו.

הערכה ומשוב מיידי: שילוב כלים המסוגלים לנתח את ביצועי הלומד ולהפיק עבורו משוב אוטומטי, מה שמאפשר לו לתקן ולדייק את תוצריו באופן עצמאי.

פיתוח חשיבה ביקורתית: מעבר לשימוש הטכני, חשוב לעודד דיון כיתתי ער על היתרונות של שימושי הבינה המלאכותית לצד האתגרים וההשלכות האתיות.

במהלך שנה''ל תשפ''ו, צוות ההדרכה והפיקוח שם דגש מיוחד על שילוב בינה מלאכותית (AI) בהוראת השפה הערבית ובהוראת עולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים. פותחו יחידות הוראה חדשניות המשלבות כלים מבוססי AI להעצמת חוויית הלמידה והוראה מותאמת אישית, נערך ווביר ייעודי, בו הוצגו דרכים לשילוב כלי בינה מלאכותית בהוראה, ונערכה הדגמה של כלים פרקטיים וחדשניים למורים, וכן פותח עלון אקטואלי בנושא "בינה מלאכותית בהוראת הערבית ועולם הערבים והאסלאם לבתי הספר העבריים". כמו כן, התקיימו השתלמויות ארציות ומחוזיות ושולחנות עגולים, בהם הושם דגש על העמקת הידע והמיומנויות של המורים בשימוש בכלים טכנולוגיים מתקדמים.

יד. פעילויות ופרויקטים

השנה החולפת דרשה מכולנו גמישות רבה והתאמה מהירה למציאות המשתנה, לרבות מעבר ללמידה מרחוק. לאורך כל התקופה, פעלנו להתאמת חומרי הלמידה והפרויקטים בתחום הדעת, במטרה לספק מענה פדגוגי ורגשי רלוונטי.

פיתוח והנגשת חומרי למידה מותאמים: במהלך השנה, עמלנו על פרסום שוטף של יחידות הוראה מגוונות לכלל שכבות הגיל, ובהן:

- יחידות משלבות (Sel) למידה חברתית-רגשית: פעילויות שנועדו להפגת מתחים ולחיזוק החוסן האישי והלאומי של התלמידים.
- **ה"ערביתון"**: עיתון אקטואליה חודשי מקוון המנגיש טקסטים מגוונים ואותנטיים ללמידה שוטפת בכיתות.
- **יחידות ייעודיות ללמידה מרחוק ולטיפוח חשיבה יצירתית**.

חדשנות פדגוגית ואירועי שיא: על אף האתגרים, קיימנו לאורך השנה מפגשי מורים ארציים ומחוזיים, ואף הובלנו תחרות כרזות ארצית בשפה הערבית.

בנוסף, הפצנו הצעות למיזמים מקדמי הוראה ולמידה המחוברים לעולמם של התלמידים ומבוססים על חדשנות פדגוגית. מיזמים אלו שולבו כחלק בלתי נפרד ממערך ההשתלמויות הארצי שפיתחנו.

למידת עמיתים ושיתוף מהשטח: במיטב המסורת בתחום הדעת בבתי הספר העבריים, הפקנו גם השנה שני עלונים מקוונים המאגדים את עשיית הפיקוח הארצית והמחוזית. חשוב מכך, העלונים מהווים במה ופותחים צוהר ליוזמות פדגוגיות מקוריות ומוצלחות של מורים מתוך בתי הספר. אנו רואים חשיבות בלמידת עמיתים ובהפריה הדדית. אנו מזמינים אתכם לעיין בגיליונות שהופקו, ומעודדים אתכם להמשיך ולשתף את המדריכים המחוזיים בעשייה הברוכה ובתוצרים הנפלאים מתהליך ההוראה.

טו. צוות ההדרכה

צוות ההדרכה עומד לרשות המורים ומסייע לו במהלך השוטף של שנת הלימודים וכן בהיערכות לקראת שנת הלימודים הבאה. ליצירת קשר ניתן למצוא את פרטי המדריכים באתר המפמ"ר. כמו כן, כל העדכונים, הפרסומים והפעילויות השוטפות מתועדים בעמוד הרשמי של הפיקוח על הוראת הערבית ועולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים. אנו מזמינים את כלל המורות והמורים להצטרף לעמוד זה לאחר מענה על שאלות הזדהות.

תודה על שיתוף הפעולה!

בברכת חופשה נעימה,

ד"ר סיגלית שושן

מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם בבתי הספר העבריים

העתקים:

- **ד"ר טלי יניב**, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- **פרופ' אייל זיסר,** יו"ר ועדת המקצוע לערבית ולעולם הערבים והאסלאם
- **ד"ר ציונה לוי,** מנהלת אגף שפות
- **מנהלי המחוזות**
- **מר דויד גל**, מנהל אגף בכיר בחינות
- **מדריכים מחוזיים לערבית**